

NỘI DUNG BÀI HỌC TUẦN 22 – NGŨ VĂN 8

Tiếng Việt: **CÂU TRẦN THUẬT**

*Mục tiêu cần đạt:

- Nắm được đặc điểm hình thức và chức năng của câu trần thuật
- Biết cách sử dụng câu trần thuật trong nói và viết

*Nội dung bài học (*ghi tập bài học*)

I. Tìm hiểu bài

1. Đặc điểm hình thức và chức năng của câu trần thuật.

VD: SGK/45

a) Lịch sử ta đã có nhiều cuộc kháng chiến vĩ đại chứng tỏ tinh thần yêu nước của dân ta... Chúng ta phải ghi nhớ công lao của các vị anh hùng dân tộc, vì các vị ấy là tiêu biểu của một dân tộc anh hùng.

⇒ *Dùng để trình bày suy nghĩ về lòng yêu nước*

b) Thốt nhiên một người nhà quê, mình mẩy lấm láp, quần áo ướt đầm, tất tả chạy xông vào, thở không ra lời :(1)

- Bẩm... quan lớn... dê vỡ mất rồi! (2)

=> *Dùng để miêu tả, kể, thông báo về sự việc*

c) Cai Tứ là một người đàn ông thấp và gầy, tuổi độ bốn lăm, năm mươi. Mặt lão vuông nhưng hai má hóp lại.

⇒ *Dùng để miêu tả ngoại hình Cai Tứ.*

d) Nhưng dòng nước Tào Khê không bao giờ cạn chính là lòng chung thủy của ta!

=> *Dùng để bộc lộ cảm xúc*

**Hình thức: không có đặc điểm hình thức như ba kiểu câu nghi vấn, cầu khiến, cảm thán. Cuối câu trần thuật thường kết thúc bằng dấu chấm.*

II. Luyện tập

Làm bài tập trong SGK/46 – 47

*Củng cố

A. Phân tự luận

1. *Hãy xác định kiểu câu và chức năng của những câu sau đây:*

- a) Thế rồi Dế Choắt tắt thở. Tôi thương lắm. Vừa thương vừa ăn
năn tội mình.
(Tô Hoài, Dế Mèn phiêu lưu kí)
- b) Mã Lương nhìn cây bút bằng vàng sáng lấp lánh, em sung
sướng reo lên:
- Cây bút đẹp quá! Cháu cảm ơn ông! Cảm ơn ông!
(Cây bút thần)
2. *Xác định ba câu sau đây thuộc kiểu câu nào và được sử dụng để
làm gì. Hãy nhận xét sự khác biệt về ý nghĩa của những câu này.*
- a) Anh tắt thuốc lá đi!
b) Anh có thể tắt thuốc lá được không?
c) Xin lỗi, ở đây không được hút thuốc lá.
3. *Những câu sau đây có phải là câu trần thuật không? Những câu
này dùng để làm gì?*
- a) Đêm nay, đến phiên anh canh miếu thờ, ngặt vì cất dở mẻ rượu,
em chịu khó thay anh, đến sáng thì về.
(Thạch Sanh)
- b) Tuy thế, nó vẫn kịp thì thầm vào tai tôi: “Em muốn cả anh cùng
đi nhận giải.”
(Tạ Duy Anh, Bức tranh của em gái tôi)

B. Phần trắc nghiệm

1. *Trong các câu sau, câu nào là câu trần thuật?*
- a) Bao giờ anh đi Hà Nội?
b) Hãy mở cửa sổ ra!
c) Sáng nay, tôi phải giúp anh ấy sửa xe.
2. *Trong các kiểu câu sau, kiểu câu nào được sử dụng phổ biến nhất
trong giao tiếp?*
- a) Câu cầu khiến
b) Câu trần thuật
c) Câu nghi vấn.
3. *Câu trần thuật sau có chức năng gì?*
"Trên thì trời xanh, dưới thì nước xanh, chung quanh mình cũng
chỉ toàn một sắc xanh cây lá"
(Sông nước Cà Mau, Đoàn Giỏi)
- a) Bộc lộ cảm xúc
b) Thông báo

c) Miêu tả

4. *Khi viết, câu trần thuật thường được kết thúc bằng:*

a) Dấu chấm than

b) Dấu chấm lửng

c) Dấu chấm

5. *Trong các câu sau, câu trần thuật nào dùng với mục đích chúc mừng?*

a) Ngày vui của anh mà tôi lại đến trễ.

b) Hôm nay, cô ấy thật tự tin.

c) Chúc mừng anh vừa đỗ Đại học.

Văn bản
NGẮM TRĂNG
(Vọng nguyệt)
Hồ Chí Minh

*Mục tiêu cần đạt:

- Nắm được hoàn cảnh ra đời bài thơ, nghệ thuật bài thơ
- Cảm nhận được tình yêu thiên nhiên và tinh thần lạc quan của Bác

* Nội dung bài học (Ghi tập bài học)

I. Đọc – hiểu chú thích: SGK/37 – 38

1. Tác giả
2. Tác phẩm

II. Đọc – hiểu văn bản:

1. Hai câu đầu

“Ngục trung vô tửu diệc vô hoa
Đối thử lương tiêu nại nhược hà?”

- Hình ảnh đối lập, điệp từ
- ➔ Tâm hồn Bác rung động trước cảnh đêm trăng đẹp, dù đang bị giam cầm

2. Hai câu thơ sau

“*Nhân* hướng song tiền *khán* minh nguyệt
Nguyệt tong song khích *khán* thi gia”

- Nhân hóa, phép đối, điệp ngữ
- ➔ Sự gắn bó, giao hòa giữa người và trăng

III. Tổng kết

Ghi nhớ SGK/38

*Củng cố

BÀI TẬP

A. Phần tự luận

Câu 1: Trong nguyên tác bài thơ “Ngắm trăng”, Bác Hồ đặt nhan đề bài thơ là “Vọng nguyệt”. Nhan đề này có gì đặc biệt?

Câu 2: Từ “thi gia” (nhà thơ) mà tác giả sử dụng ở cuối bài thơ có gì đặc biệt?

Câu 3: Viết một đoạn văn ngắn (8 -10 câu) nêu cảm nhận của em về vẻ đẹp tâm hồn Bác qua bài thơ “Vọng nguyệt”

B. Phần trắc nghiệm

Câu 1: Có người cho rằng “*Ngắm trăng là một cuộc vượt ngục tinh thần của người tù Cách mạng Hồ Chí Minh.*” Theo em, ý kiến này:

- a) Đúng
- b) Sai

Câu 2: Điểm chung về nghệ thuật của hai bài thơ “Tức cảnh Pác Bó” và “Ngắm trăng” của Hồ Chí Minh là:

- a) Thể thơ tứ tuyệt
- b) Thể thơ ngũ ngôn
- c) Thể thơ tự do

Câu 3: Câu thơ “*Nguyệt tòng song khích khán thi gia*” sử dụng nghệ thuật gì?

- a) Nhân hóa
- b) Điệp từ
- c) Câu hỏi tu từ

Câu 4: Trước cảnh đêm trăng đẹp, tâm trạng của Bác như thế nào?

- a) Bối rối, xao xuyến
- b) Vui tươi, phấn khởi
- c) Tiếc thương

Câu 5: Em cảm nhận được điều gì về tâm hồn Bác qua bài thơ “Ngắm trăng”?

- a) Tình yêu thiên nhiên
- b) Khát khao tự do
- c) Lòng yêu nước.